

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: СНАГ-2023/01/НА-СТА-ЗГТС

Цахим хуудас: www.audit.mn Улаанбаатар хот 2023 он	Санхүү-Нийцлийн аудитын газрын захирал, тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг Утас: 261665 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn Аудитын менежер: Г.Гүнжидмаа Утас: 261628 Цахим хаяг: gunjidmaag@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Б.Нарангэрэл Утас: 261740 Цахим хаяг: narangerelba@audit.gov.mn Аудитор: П.Амарсанаа Утас: 261740 Цахим хаяг: Amarsanaap@audit.gov.mn
---	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН
САНГИЙН ЗАХИРЛЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ
ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ И.ГАНБАТ
ТАНАА

2023.03.04 № 01/674
танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь шинж чанарын хувьд материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Аудитаар гэрчилгээний төлбөр, нөхөн сэргээлт, буруутай этгээдээс хураасан хөрөнгө, оногдуулсан торгуулийг орлогын төрлөөр дэлгэрэнгүй бүртгэл хөтлөөгүй, 36.6 сая төгрөгийн үнэт цаас, тооцоот маягтыг авлагаар бүртгээгүй, тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй, 11 нэр төрлийн хураагдсан эд зүйлсийг данс бүртгэлд тусгаагүй, 17.9 сая төгрөгийн ажил, гүйлгээний анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй, өмнөх оны аудитаар өгсөн албан шаардлагыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй зэрэг зөрчлүүд илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйл 13.7. "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно." 14 дүгээр зүйлийн 14.4.1. "аж ахуйн бүх ажил гүйлгээ" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

"Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого болон Засгийн газрын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрт тусгасан 20 арга хэмжээг тус сангаас санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Байгаль орчны төлөв байдлыг судлан тогтоох, Монгол Улсын байгаль орчны 2019-2020 оны төлөв байдлын тайлан боловсруулж хэвлүүлэх, эвдэрсэн газрын тооллого хийн, нөхөн сэргээлтийг эрчимжүүлэх, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, ногоон байгууламж цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах, загасыг зориудын аргаар үржүүлэх, хүн амын ундны ус хангамжийн эх үүсвэрийн тэжээгдлийн мужийн эрүүл ахуйн болон хориглолтын бүсийн хилийн заагийг тогтоох тухай дүгнэлт гаргах, "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих, ногоон байгууламж бий болгохоос 8 төсөл арга хэмжээ, байгаль орчинд ээлтэй шинэ иноваци технологийг олон нийтэд сурталчлан таниулах, нэвтрүүлэх ажилд дэмжлэг үзүүлж, агаар, орчны бохирдлыг бууруулах ажлын хүрээнд Монгол Улсын хэмжээнд хур хог хаягдлыг цэвэрлэх, устгах ажлыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах ажлуудыг санхүүжүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд тус санг ажлын албагүй байхаар заасан боловч "Зохион байгуулалт, орон тооны хязгаар батлах тухай" Засгийн газрын 2012 оны 189 дүгээр тогтоолоор Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн Ажлын алба нь 5 хүний орон тоотой ажиллаж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд 1 зорилт, 3 хөтөлбөрийн хүрээнд 623.4 сая төгрөгийн 20 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 513.7 сая төгрөгийн 18 арга хэмжээг хэрэгжүүлж, нийт дүнгээр ажлын гүйцэтгэл 82.4 хувьтай үнэлэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

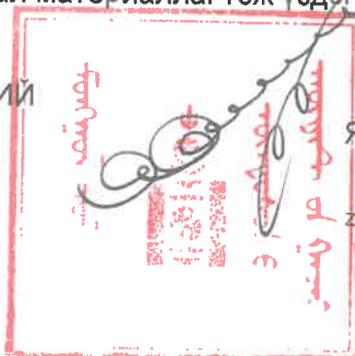
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ
АУДИТОРЫН ОРЛОГЧ

Я.САРАНСҮХ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	5,520,670.00	9,267,708.00
33	АВЛАГА	-	2,573,027.00
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	2,573,027.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	5,520,670.00	6,694,681.00
354	Хангамжийн материал	5,520,670.00	6,694,681.00
35410	Бичиг хэргийн материал	2,560,970.00	1,197,550.00
35420	Аж ахуйн материал	911,300.00	806,300.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	2,048,400.00	4,000,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	-	320,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	-	370,831.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	41,772,988.32	41,081,128.43
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	41,772,988.32	41,081,128.43
392	Биет хөрөнгө	41,222,321.68	40,754,461.83
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	11,409,752.91	11,409,752.91
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(7,986,827.10)	(11,409,752.91)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	32,652,279.00	33,533,779.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(6,401,674.20)	(7,204,676.96)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	23,264,756.00	27,531,456.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(11,715,964.93)	(13,106,096.21)
393	Биет бус хөрөнгө	550,666.64	326,666.60
39301	Програм хангамж	1,120,000.00	1,120,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(569,333.36)	(793,333.40)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	47,293,658.32	50,348,836.43
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	30,217,900.00	29,217,900.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	30,217,900.00	29,217,900.00
413	Өглөг	30,217,900.00	29,217,900.00
4136	Бусад өглөг	30,217,900.00	29,217,900.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	30,217,900.00	29,217,900.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	17,075,758.32	21,130,936.43
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	17,075,758.32	21,130,936.43
512	Хуримтлагдсан үр дүн	17,075,758.32	21,130,936.43
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	17,075,758.32	17,075,758.32
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	4,055,178.11
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	47,293,658.32	50,348,836.43

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,493,253,087.01	2,690,744,621.25
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	566,130,253.01	2,105,556,934.25
120	Нийтлэг татварын бус орлого	566,130,253.01	2,105,556,934.25
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	562,926,953.01	2,105,556,934.25
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	552,803,655.01	2,103,156,934.25
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	10,123,298.00	2,400,000.00
120009	Бусад орлого	3,203,300.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	927,122,834.00	585,187,687.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	927,066,120.00	582,614,660.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	927,066,120.00	582,614,660.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	56,714.00	2,573,027.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	56,714.00	2,573,027.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,400,857,080.99	2,686,689,443.14
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,400,857,080.99	2,686,689,443.14
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	774,043,925.19	514,076,783.53
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	114,243,594.53	89,944,615.01
210101	Үндсэн цалин	105,871,267.00	-
210102	Нэмэгдэл	398,327.53	82,103,815.01
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,974,000.00	7,840,800.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	13,634,387.73	11,149,435.46
210201	Тэтгэврийн даатгал	10,812,567.69	7,645,292.27
210202	Тэтгэмжийн даатгал	494,923.67	899,446.15
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	395,939.74	719,556.92
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	93,885.34	169,473.08
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,837,071.30	1,715,667.04
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	40,798,466.34	2,350,351.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,120,708.51	486,955.85
210302	Түлш, халаалт	566,087.11	1,608,176.45
210303	Цэвэр, бохир ус	217,270.72	255,219.14
210304	Байрны түрээс	38,894,400.00	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	8,943,712.11	8,625,925.73
210401	Бичиг хэрэг	2,597,659.00	2,364,530.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,680,000.00	2,623,520.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,754,063.11	1,484,475.73
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	400,000.00	-
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	511,990.00	105,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,100,200.00	780,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,100,200.00	780,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	564,089,927.00	383,109,090.00

Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	563,385,959.00	382,491,622.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	381,920.00	331,920.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	174,048.00	165,548.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	148,000.00	120,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,233,637.47	12,877,365.89
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,438,437.00	1,491,506.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	6,795,200.47	11,385,859.89
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	626,813,155.80	2,172,612,659.61
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	626,813,155.80	2,172,043,074.61
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	626,813,155.80	2,172,043,074.61
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	92,396,006.02	4,055,178.11
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	23,438,437.00	-
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	23,438,437.00	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	23,438,437.00	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	115,834,443.02	4,055,178.11

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он /төгрөгөөр/
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,533,645,838.01	2,688,344,621.25
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	552,839,655.01	2,103,156,934.25
120	Нийтлэг татварын бус орлого	552,839,655.01	2,103,156,934.25
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	552,839,655.01	2,103,156,934.25
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	552,839,655.01	2,103,156,934.25
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	980,806,183.00	585,187,687.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	927,066,120.00	582,614,660.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	927,066,120.00	582,614,660.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	53,740,063.00	2,573,027.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	53,740,063.00	2,573,027.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,530,222,538.01	2,680,050,621.25
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,530,222,538.01	2,680,050,621.25
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	903,409,382.21	504,864,934.64
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	114,271,439.26	89,944,615.01
210102	Нэмэгдэл	86,130,639.26	82,103,815.01
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,840,800.00	7,840,800.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	13,598,588.00	11,149,435.46
210201	Тэтгэврийн даатгал	10,943,974.79	7,645,292.27
210202	Тэтгэмжийн даатгал	511,667.90	899,446.15
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	342,425.16	719,556.92
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	97,233.30	169,473.08
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,703,286.85	1,715,667.04
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	40,798,466.34	2,350,351.44
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,120,708.51	486,955.85
210302	Түлш, халаалт	566,087.11	1,608,176.45
210303	Цэвэр, бохир ус	217,270.72	255,219.14
210304	Байрны түрээс	38,894,400.00	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9,600,259.11	5,429,105.73
210401	Бичиг хэрэг	3,765,196.00	1,001,110.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,681,000.00	2,943,520.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,754,063.11	1,484,475.73
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	400,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	9,329,999.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	9,329,999.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,100,200.00	780,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,100,200.00	780,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	723,040,429.50	384,198,190.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	722,336,461.50	383,580,722.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	381,920.00	331,920.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	174,048.00	165,548.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	148,000.00	120,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	1,683,238.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	1,683,238.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	626,813,155.80	2,175,185,686.61
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	569,585.00

Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	569,585.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	626,813,155.80	2,174,616,101.61
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	626,813,155.80	2,172,043,074.61
213304	Хөрөнгийн	-	2,573,027.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	3,423,300.00	8,294,000.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	3,423,300.00	8,294,000.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	(98,758,684.70)	(98,758,684.70)
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	-	-	(98,758,684.70)	(98,758,684.70)
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	115,834,443.02	115,834,443.02
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	17,075,758.32	17,075,758.32
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	-	-	17,075,758.32	17,075,758.32
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	4,055,178.11	4,055,178.11
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	21,130,936.43	21,130,936.43

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	623,420,900.00	513,728,519.64	109,692,380.4	82.4
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	623,420,900.00	513,728,519.64	109,692,380.4	82.4
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	622,720,900.00	513,158,934.64	109,561,965.4	82.4
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	93,512,400.00	89,944,615.01	3,567,785.0	96.2
Үндсэн цалин	-	-	-	-
Нэмэгдэл	85,671,600.00	82,103,815.01	3,567,785.0	95.8
Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,840,800.00	7,840,800.00	-	100
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	11,689,000.00	11,149,435.46	539,564.5	95.4
Тэтгэврийн даатгал	7,948,600.00	7,645,292.27	303,307.7	96.2
Тэтгэмжийн даатгал	935,100.00	899,446.15	35,653.9	96.2
ҮОМШӨ-ний даатгал	748,100.00	719,556.92	28,543.1	96.2
Ажилгүйдлийн даатгал	187,000.00	169,473.08	17,526.9	90.6
Эрүүл мэндийн даатгал	1,870,200.00	1,715,667.04	154,533.0	91.7
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	3,718,800.00	2,350,351.44	1,368,448.6	63.2
Гэрэл, цахилгаан	824,400.00	486,955.85	337,444.2	59.1
Түлш, халаалт	2,338,200.00	1,608,176.45	730,023.6	68.8
Цэвэр, бохир ус	556,200.00	255,219.14	300,980.9	45.9
Хангамж, бараа материалын зардал	5,557,400.00	5,429,105.73	128,294.3	97.7
Бичиг хэрэг	1,002,100.00	1,001,110.00	990.0	99.9
Тээвэр, шатахуун	2,944,400.00	2,943,520.00	880.0	99.9
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,610,900.00	1,484,475.73	126,424.3	92.2
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,334,000.00	9,329,999.00	4,001.0	99.9
Багаж, техник, хэрэгсэл	9,334,000.00	9,329,999.00	4,001.0	99.9
Томилолт, зочны зардал	900,700.00	780,000.00	120,700.0	86.6
Гадаад албан томилолт	-	-	-	-
Дотоод албан томилолт	900,700.00	780,000.00	120,700.0	86.6
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	496,316,000.00	392,492,190.00	103,823,810.0	79.1
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	495,692,000.00	391,874,722.00	103,817,278.0	79.1
Даатгалын үйлчилгээ	332,800.00	331,920.00	880.0	99.7
Тээврийн хэрэгслийн татвар	166,400.00	165,548.00	852.0	99.5

Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	124,800.00	120,000.00	4,800.0	96.2
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,692,600.00	1,683,238.00	9,362.0	99.4
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,692,600.00	1,683,238.00	9,362.0	99.4
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	700,000.00	569,585.00	130,415.0	81.4
Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	-	-	-	.
Бусад урсгал шилжүүлэг	700,000.00	569,585.00	130,415.0	81.4
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	700,000.00	569,585.00	130,415.0	81.4
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	623,420,900.00	513,728,519.64	109,692,380.4	82.4
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	623,420,900.00	513,728,519.64	109,692,380.4	82.4
Улсын төсвөөс санхүүжих	623,420,900.00	513,728,519.64	109,692,380.4	82.4
АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	5	5	-	100
Удирдах ажилтан	1	1	-	100
Гүйцэтгэх ажилтан	4	4	-	100

2.6 Нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		-
УРСГАЛ ЗАРДАЛ		-
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		-
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		2,573,027.00
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		2,573,027.00
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 54.4 сая төгрөгийн зөрчил илэрч, 36.5 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 албан шаардлага хүргүүлж, алдааг засах 17.9 төгрөгийн 2 зөвлөмж өгсөн.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

4.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

д/д	Зөрчлийн товч утга	/мянган төгрөгөөр/							
		Нийт зөрчил		Үүнээс				Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Тоо	Дүн
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	БОАЖЯ, Ойн судалгаа хөгжлийн төв ТӨҮГ болон Тусгай хамгаалалттай газруудын олгодог тусгай зөвшөөрөл, нэвтрэх тасалбар зэрэг үнэт цаас, тооцоот маягтын үнэ 36.5 сая төгрөгийг БОУАС-ийн төсвөөс шилжүүлсэн боловч авлагаар бүртгээгүй, тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй.	1	36,508.6			1	36,508.6		
2	Тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, цуцлах, түтгэлзүүлэх үйл ажиллагаатай холбоотой гэрчилгээний төлбөр, нөхөн сэргээлт, буруутай этгээдээс хураасан хөрөнгө, оногдуулсан торгуулийн орлогын гүйлгээг анхан шатны баримтыг үндэслэн орлогын төрөл тус бүрээр дэлгэрэнгүй бүртгэл хөтлөөгүй, тусгай зөвшөөрлийг олгож, төлбөрийг ногдуулж буй байгууллагатай тооцоо нийлээгүй	1				1			
3	Өмнөх аудитаар 30.2 саятөгрөгийн өглөгийг барагдуулах албан шаардлагын хэрэгжилтийг хангаагүй.	1				1			
4	Хураагдсан эд зүйлсийг санхүүгийн данс бүртгэлд бүртгэдэггүй, орлого зарлагын тооцоог хийдэггүй, хадгалах горим алдагдан гэмтэж муудсан14 нэр төрлийн эд зүйлийг устгасан, нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй 11 нэр төрлийн эд зүйлс агуулахад хадгалагдаж байна	1						1	
5	Тайлант онд хийсэн нийт худалдан авалтаас 17.9 төгрөгийн төлбөрийн цахим баримт гаргуулан аваагүй, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй	1	17,906.3					1	17,906.3
	Санхүүгийн аудитын зөрчлийн нийт дүн	5	54,414.9	0	0	3	36,508.6	2	17,906.3

4.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
<i>Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил</i>									
1	Байгаль орчин, уур амьсгалын сангийн зохион байгуулалт, сангийн хөрөнгийг зарцуулах, түүнд хяналт тавих журмыг боловсруулан Засгийн газраар батлуулаагүй	1	0					1	0
2	Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд Төсвийн шууд захирагчийн мэдээлбэл зохих 109 мэдээллээс үнийн дүнгүй 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан	1	0			1	0		
	Дүн	2	0			1	0	1	0